HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

31 martie 2011 *

În cauza C-546/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Varhoven administrativen sad (Bulgaria), prin decizia din 20 octombrie 2009, primită de Curte la 23 decembrie 2009, în procedura

Aurubis Balgaria AD

împotriva

Nachalnik na Mitnitsa Stolichna, fostă Nachalnik na Mitnitsa Sofia,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul J.-J. Kasel, președinte de cameră, domnii M. Ilešič și E. Levits (raportor), judecători,

* Limba de procedură: bulgara.

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,
grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 19 ianuarie 2011,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Aurubis Balgaria AD, de L. Ruessmann, avocat, și de S. Yordanova, advokat;

— pentru Nachalnik na Mitnitsa Stolichna, fostă Nachalnik na Mitnitsa Sofia, de T. Popgeorgieva și de S. Valkova, advokati;

— pentru Comisia Europeană, de domnul B.-R. Killmann și de doamna S. Petrova, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 201 alineatul (1) litera (a) și alineatul (2) coroborat cu articolul 214, cu articolul 222

alineatul (1) litera (a) și cu articolul 232 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO L 302, p.1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 al Consiliului din 20 noiembrie 2006 (JO L 363, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 7, p. 15, denumit în continuare „Codul vamal").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Aurubis Balgaria AD (denumită în continuare „Aurubis"), pe de o parte, și Nachalnik na Mitnitsa Stolichna, fostă Nachalnik na Mitnitsa Sofia (directorul vămii din Sofia, denumit în continuare „Nachalnik"), pe de altă parte, în legătură cu cuantumul dobânzilor pentru datoria suplimentară care a fost constatată în sarcina societății menționate ca taxă pe valoarea adăugată (denumită în continuare „TVA"), precum și cu data de la care curg dobânzile respective.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Articolul 201 alineatul (1) litera (a) și alineatul (2) din Codul vamal prevede:

„(1) O datorie vamală la import poate să ia naștere prin:

(a) punerea în liberă circulație a mărfurilor supuse drepturilor de import sau

sau

[…]

(2) O datorie vamală se naște în momentul acceptării declarației vamale în cauză.”

4 Articolul 214 alineatul (3) din Codul vamal prevede:

„În situațiile și condițiile definite de dispozițiile adoptate în cadrul procedurii comitetului, se aplică dobânzi compensatorii pentru a împiedica obținerea unor avantaje financiare prin reportarea datei la care datoria vamală a luat naștere sau a fost înscrisă în evidența contabilă.”

5 Articolul 222 alineatul (1) litera (a) primul și al doilea paragraf din Codul vamal prevede:

„Valoarea drepturilor care au făcut obiectul comunicării prevăzute la articolul 221 trebuie achitată de debitori respectând următoarele termene:

(a) dacă persoana nu are dreptul la niciuna dintre facilitățile de plată prevăzute la articolele 224-229, plata se face în termenul prevăzut.

Fără a aduce atingere articolului 244 paragraful al doilea, acest termen nu poate depăși 10 zile de la comunicarea către debitor a valorii drepturilor datorate și, în cazul înscrierii cumulate în evidența contabilă în condițiile prevăzute la articolul 218 alineatul (1) paragraful al doilea, acesta se stabilește în așa fel încât să nu îi permită debitorului să obțină un termen pentru plată mai lung decât dacă i s-ar fi acordat o amânare a plății."

6 Articolul 232 din Codul vamal prevede:

„(1) Dacă valoarea drepturilor de achitat nu a fost plătită în termenul prevăzut:

[…]

(b) se percep dobânzi pentru întârzieri în plus față de valoarea drepturilor. Rata dobânzii pentru întârzieri poate fi mai mare decât rata dobânzii pe credit. Ea nu poate fi mai mică decât această rată.

(2) Autoritățile vamale pot renunța la încasarea dobânzilor pentru întârzieri:

[…]

(c) dacă drepturile sunt achitate în termen de cinci zile de la expirarea perioadei prevăzute pentru plată.

[…]”

7 Articolul 519 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2913/92 (JO L 253, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 7, p. 3), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 214/2007 al Comisiei din 28 februarie 2007 (JO L 62, p. 6, denumit în continuare „regulamentul de aplicare”), are următorul cuprins:

„Atunci când se contractează o datorie vamală pentru produse compensatoare sau mărfuri de import sub regim de perfecționare activă sau admitere temporară, dobânda compensatoare se calculează pe baza valorii drepturilor de import pentru intervalul de timp respectiv.”

8 Conform articolului 2 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2006/112/CEE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (JO L 347, p. 1, Ediție specială, 09/vol. 3, p. 7), importurile de bunuri sunt supuse TVA-ului.

9 Referitor la plata TVA-ului datorat la importul de bunuri, articolul 211 primul paragraf din Directiva 2006/112 prevede că statele membre stabilesc modalitățile de plată în ceea ce privește importul de bunuri.

Dreptul național

10 Legea privind taxa pe valoarea adăugată (Zakon za danak varhu dobavenata stoynost, DV nr. 63 din 4 august 2006), cu modificările ulterioare (DV nr. 52 din 29 iunie 2007, denumită în continuare „Legea privind TVA-ul"), prevede la articolul 59 alineatul (2):

„Nașterea, potrivit dispozițiilor vamale, a unei obligații de plată a dobânzilor la taxele vamale care rezultă dintr-o datorie vamală creează de asemenea o obligație de plată a dobânzilor la taxa neachitată."

11 Articolul 60 din Legea privind TVA-ul, intitulat „Plata taxei la import", prevede:

„(1) Taxa percepută de autoritățile vamale este înscrisă în evidența contabilă în bugetul Republicii potrivit modalităților și în termenele prevăzute pentru plata taxelor vamale.

(2) Autoritățile fiscale și vamale nu pot compensa prin alte creanțe taxa percepută de autoritățile vamale cu ocazia importului mărfurilor pe teritoriul național."

Situația de fapt și întrebările preliminare

12 În perioada 6-30 noiembrie 2007, Aurubis a importat concentrat de cupru originar din Macedonia. Aceste mărfuri au fost „puse în liberă circulație".

13 Declarațiile vamale au fost completate pe baza unui preț provizoriu, indicat pe factura vânzătorului și stabilit cu respectarea metodei de stabilire a prețului prevăzute de acordul comercial încheiat între acest vânzător și Aurubis.

14 Prețul final al mărfurilor a fost stabilit prin factura definitivă din 18 februarie 2008.

15 La 20 iunie 2008, Aurubis, din proprie inițiativă și potrivit articolului 78 alineatul (1) din Codul vamal, a adresat o scrisoare autorităților vamale, informându-le că furnizorul întocmise factura finală privind mărfurile importate și invitând aceste autorități să acționeze în cadrul competențelor lor legale în ipoteza în care acestea ar considera că era necesară o modificare *a posteriori* a valorii vamale a mărfii.

16 La 15 iulie 2008, Nachalnik a adoptat o decizie de constatare a unei creanțe suplimentare a statului în materie de TVA, în cuantum de 113 822,82 BGN, exigibilă cu dobânzile legale de la data nașterii datoriei vamale (denumită în continuare „decizia din 2008"). Această decizie, care acorda un termen de plată de șapte zile societății Aurubis, a fost notificată acesteia la 16 iulie 2008.

17 Prin mandatul de plată din 23 iulie 2008, Aurubis și-a achitat datoria constând în TVA astfel cum a fost stabilită prin decizia din 2008. Această datorie a fost înscrisă în evidența contabilă la 24 iulie 2008.

18 Contestând obligația de plată a dobânzilor pentru întârziere impusă prin decizia din 2008, Aurubis a sesizat Administrativen sad Sofia-Grad (Tribunalul Administrativ din Sofia), care, printr-o hotărâre din 19 martie 2009, a confirmat decizia din 2008.

19 La 3 aprilie 2009, Aurubis a formulat recurs la Varhoven administrativen sad (Curtea Administrativă Supremă), contestând legalitatea hotărârii menționate.

20 Întemeindu-se pe articolele 201 și 214 din Codul vamal, Nachalnik consideră că dobânzile pentru întârziere aferente datoriilor vamale și datoriilor constând în TVA achitate *a posteriori* sunt datorate începând de la data la care mărfurile au fost „puse în liberă circulație". În ceea ce o privește, Aurubis consideră că dobânzile pentru întârziere nu sunt datorate decât de la o dată ulterioară, și anume aceea – posterioară înscrierii în evidența contabilă a datoriei vamale și comunicării acesteia debitorului – la care expiră termenul de plată a datoriei înscrise în evidența contabilă cu întârziere.

21 În acest context, Varhoven administrativen sad a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 232 alineatul (1) litera (b) din [Regulamentul nr. 2913/92] trebuie interpretat de instanțele naționale în sensul că autoritățile vamale nu pot impune dobânzi pentru întârziere cu privire la datoriile vamale suplimentare decât pentru perioada care urmează înscrierii în evidența contabilă, comunicării către debitor și expirării termenului stabilit de autoritatea vamală – conform articolului 222

alineatul (1) litera (a) din regulamentul menționat – pentru plata datoriei vamale suplimentare?

2) În lipsa unor dispoziții relevante în [Regulamentul nr. 2454/93], articolul 214 alineatul (3) din [Regulamentul nr. 2913/92] trebuie interpretat de instanțele naționale în sensul că autoritățile naționale nu pot aplica dobânzi compensatorii pentru perioada cuprinsă între data declarației vamale inițiale și data înscrierii ulterioare în evidența contabilă?

3) Dispozițiile [Regulamentului nr. 2913/92] și ale [Regulamentului nr. 2454/93] trebuie interpretate în sensul că, atunci când nu există dispoziții legale naționale care să prevadă în mod expres o majorare a taxelor vamale sau o altă sancțiune națională echivalentă cu suma care ar fi fost percepută cu titlu de dobânzi pentru întârziere între data nașterii datoriei fiscale și data înscrierii sale ulterioare în evidența contabilă, dreptul comunitar nu permite instanțelor naționale să aplice o astfel de majorare sau să impună o astfel de sancțiune?"

Cu privire la admisibilitatea cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare

22 Întrucât acțiunea principală privește exigibilitatea dobânzilor pentru întârziere privind o datorie suplimentară în materie de TVA, se impune, în prealabil, să se

examineze admisibilitatea cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare care vizează interpretarea normelor Uniunii în materie vamală.

23 Astfel, normele menționate nu se aplică acestui litigiu decât în temeiul dispozițiilor dreptului bulgar și, în special, al articolului 59 alineatul (2) și al articolului 60 alineatul (1) din Legea privind TVA-ul, care fac trimitere la dreptul vamal, dispunând că nașterea, potrivit dispozițiilor vamale, a unei obligații de a plăti dobânzi la taxele vamale care rezultă dintr-o datorie vamală dă naștere de asemenea unei obligații de plată a dobânzilor pentru TVA-ul neachitat și, respectiv, că această taxă este înscrisă în evidența contabilă potrivit modalităților și termenelor aplicabile plății taxelor vamale.

24 În această privință, este suficient să se amintească faptul că, potrivit unei jurisprudențe consacrate, Curtea este competentă să răspundă la întrebările adresate de instanța de trimitere chiar dacă situația de fapt din acțiunea principală nu se încadrează în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, în cazul în care legislația națională a urmat, în ceea ce privește soluțiile pe care le prevede referitor la o situație care nu face obiectul dreptului Uniunii, soluțiile adoptate în dreptul Uniunii. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții, există un interes evident, din punctul de vedere al ordinii juridice a Uniunii, ca, pentru evitarea unor viitoare divergențe de interpretare, fiecare dispoziție din dreptul Uniunii să primească o interpretare uniformă, oricare ar fi condițiile în care aceasta urmează să fie aplicată (a se vedea în acest sens în special Hotărârea din 17 iulie 1997, Giloy, C-130/95, Rec., p. I-4291, punctele 19-28, Hotărârea din 11 octombrie 2001, Adam, C-267/99, Rec., p. I-7467, punctele 23-29, Hotărârea din 15 ianuarie 2002, Andersen og Jensen, C-43/00, Rec., p. I-379, punctele 15-19, Hotărârea din 16 martie 2006, Poseidon Chartering, C-3/04, Rec., p. I-2505, punctele 14-19, precum și Hotărârea din 21 octombrie 2010, Eredics și Sápi, C-205/09, Rep., p. I-10231, punctul 33).

25 În aceste condiții, cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare trebuie să fie declarată admisibilă.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

26 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, dacă articolul 232 alineatul (1) litera (b) din Codul vamal trebuie interpretat în sensul că dobânzile pentru întârziere aferente cuantumului taxelor vamale de recuperat nu pot fi percepute, în temeiul acestei dispoziții, decât pentru perioada ulterioară expirării termenului de plată a cuantumului respectiv.

27 În această privință, trebuie să se constate că, potrivit chiar modului de redactare a articolului 232 alineatul (1) litera (b) din Codul vamal, o dobândă pentru întârziere este percepută în plus față de valoarea taxelor „dacă valoarea drepturilor de achitat nu a fost plătită în termenul prevăzut".

28 Perceperea dobânzii pentru întârziere este, în consecință, subordonată neplății cuantumului taxelor în termenul stabilit și o asemenea percepere nu poate fi efectuată dacă debitorul datoriei vamale a achitat această datorie în termenul care i-a fost acordat.

29 Dobânzile pentru întârziere urmăresc astfel să remedieze consecințele care decurg din depășirea termenului de plată și, în special, să evite ca debitorul datoriei vamale să obțină un avantaj necuvenit din faptul că sumele datorate în temeiul acestei datorii rămân la dispoziția sa dincolo de termenul stabilit pentru achitarea acesteia. Din această perspectivă, articolul 232 alineatul (1) litera (b) din Codul vamal prevede că rata dobânzii pentru întârziere nu poate fi mai mică decât rata dobânzii pe credit.

30 Această interpretare, atât literală, cât și teleologică, este confirmată de economia articolului 232 din Codul vamal, întrucât acesta prevede, la alineatul (2) litera (c), faptul că autoritățile vamale pot renunța la încasarea dobânzilor pentru întârzieri dacă taxele sunt achitate în termen de cinci zile de la expirarea perioadei prevăzute pentru plata acestora.

31 Or, întrucât plata datoriei vamale în termen de cinci zile de la scadență autorizează autoritățile vamale să renunțe la încasarea dobânzilor pentru întârziere, calculul acestora trebuie să aibă ca punct de pornire, în mod necesar, scadența menționată.

32 Prin urmare, potrivit articolului 232 alineatul (1) litera (b) din Codul vamal, dobânzile pentru întârziere nu pot fi percepute decât pentru perioada ulterioară expirării termenului de plată a datoriei vamale, articolul menționat neavând vocația nici de a preveni pierderile financiare suferite de autoritățile vamale, nici de a compensa avantajele care decurg, pentru operatori, din întârzierile intervenite, din cauza comportamentului acestora din urmă, la înscrierea în evidența contabilă, în sensul codului menționat, a datoriei vamale, precum și la determinarea cuantumului sau a debitorului acesteia.

33 Astfel, în cazul în care datoria vamală ia naștere în temeiul articolelor 202-205, 210, 211, precum și al articolului 220 din Codul vamal, toate acestea vizând situații caracterizate printr-o nerespectare de către operatorul în cauză a reglementării vamale a Uniunii, nici Codul vamal, nici regulamentul de aplicare nu prevăd măsuri specifice, precum o majorare a taxelor vamale al căror cuantum corespunde dobânzilor pentru întârziere care ar fi fost datorate pentru perioada cuprinsă între nașterea datoriei vamale și înscrierea sa în evidența contabilă sau între data exigibilității datoriei menționate înscrise în evidența contabilă inițial și înscrierea în evidența contabilă după această dată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 octombrie 2003, Hannl-Hofstetter, C-91/02, Rec., p. I-12077, punctele 19 și 23).

34 În consecință, având în vedere considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 232 alineatul (1) litera (b) din Codul vamal trebuie interpretat în sensul că dobânzile pentru întârziere aferente cuantumului taxelor vamale de recuperat nu pot fi percepute, în temeiul acestei dispoziții, decât pentru perioada ulterioară expirării termenului de plată a cuantumului respectiv.

Cu privire la a doua întrebare

35 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, în lipsa unor dispoziții relevante în regulamentul de aplicare, articolul 214 alineatul (3) din Codul vamal trebuie să fie interpretat în sensul că autoritățile naționale nu pot, în temeiul acestei dispoziții, să aplice debitorului datoriei vamale dobânzi compensatorii pentru perioada cuprinsă între data declarației vamale inițiale și data înscrierii ulterioare a acesteia în evidența contabilă.

36 Or, în această privință, este suficient să se arate că articolul 214 alineatul (3) din Codul vamal prevede în mod expres că situațiile și condițiile de aplicare a dobânzilor compensatorii sunt „definite de dispozițiile adoptate în cadrul procedurii comitetului".

37 Aplicarea dobânzilor compensatorii nu este prevăzută, potrivit articolului 519 alineatul (1) din regulamentul de aplicare, decât atunci când se contractează o datorie vamală

pentru produse compensatoare sau mărfuri de import sub regim de perfecționare activă sau admitere temporară.

38 Prin urmare, administrația vamală nu se poate întemeia pe articolul 214 alineatul (3) din Codul vamal pentru a aplica o dobândă compensatorie în cadrul altor regimuri vamale.

39 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că, în lipsa unor dispoziții relevante în regulamentul de aplicare, articolul 214 alineatul (3) din Codul vamal trebuie interpretat în sensul că autoritățile naționale nu pot, în temeiul acestei dispoziții, să aplice debitorului datoriei vamale dobânzi compensatorii pentru perioada cuprinsă între data declarației vamale inițiale și data a înscrierii ulterioare a acesteia în evidența contabilă.

Cu privire la a treia întrebare

40 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, dacă dreptul Uniunii se opune aplicării de către autoritățile naționale, în cazul unei infracțiuni vamale, a unei sancțiuni care nu este prevăzută în mod expres de legislația națională.

41 În această privință, trebuie amintit că, în ceea ce privește infracțiunile vamale, Curtea a precizat că, în lipsa unei armonizări a legislației Uniunii în acest domeniu, statele membre sunt competente să aleagă sancțiunile care le par adecvate. Acestea sunt totuși obligate să își exercite această competență cu respectarea dreptului Uniunii și

a principiilor sale generale (a se vedea Hotărârea din 7 decembrie 2000, de Andrade, C-213/99, Rec., p. I-11083, punctul 20, și Hotărârea Hannl-Hofstetter, citată anterior, punctul 18).

42 Or, printre aceste principii figurează cel al legalității incriminării și a pedepsei (a se vedea Hotărârea din 3 mai 2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, Rep., p. I-3633, punctul 46). Acest principiu presupune ca legea să definească în mod clar infracțiunile și pedepsele pentru acestea. Condiția este îndeplinită atunci când justițiabilul poate ști, plecând de la textul dispoziției pertinente și, dacă este cazul, cu ajutorul interpretării care este dată acestui text de către instanțe, care sunt acțiunile și omisiunile care angajează răspunderea sa penală (a se vedea Hotărârea Advocaten voor de Wereld, citată anterior, punctul 50, și Hotărârea din 22 mai 2008, Evonik Degussa/Comisia, C-266/06 P, punctul 39).

43 Având în vedere cele ce precedă, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că principiile generale de drept al Uniunii, în special principiul legalității incriminării și a pedepsei, se opun aplicării de către autoritățile naționale, în cazul unei infracțiuni vamale, a unei sancțiuni care nu este prevăzută în mod expres de legislația națională.

Cu privire la cheltuielile de judecată

44 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

1) **Articolul 232 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 al Consiliului din 20 noiembrie 2006, trebuie interpretat în sensul că dobânzile pentru întârziere aferente cuantumului taxelor vamale de recuperat nu pot fi percepute, în temeiul acestei dispoziții, decât pentru perioada ulterioară expirării termenului de plată a cuantumului respectiv.**

2) **În lipsa unor dispoziții pertinente în Regulamentul (CEE) nr. 2454/93 al Comisiei din 2 iulie 1993 de stabilire a unor dispoziții de aplicare a Regulamentului nr. 2913/92, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 214/2007 al Comisiei din 28 februarie 2007, articolul 214 alineatul (3) din Regulamentul nr. 2913/92, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1791/2006, trebuie interpretat în sensul că autoritățile naționale nu pot, în temeiul acestei dispoziții, să aplice debitorului datoriei vamale dobânzi compensatorii pentru perioada cuprinsă între data declarației vamale inițiale și data înscrierii ulterioare a acesteia în evidența contabilă.**

3) **Principiile generale de drept al Uniunii, în special principiul legalității incriminării și a pedepsei, se opun aplicării de către autoritățile naționale, în cazul unei infracțiuni vamale, a unei sancțiuni care nu este prevăzută în mod expres de legislația națională.**

Semnături